

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja apravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadno vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

O katoliškem shodu v Gradcu.

Une dni smo dobili sila imenitno pismo v roke. Kakor pa že beseda tega pisma kaže, ni bilo pismo za to, da ga objavimo, kajti pismo je le neka priprava za to, naj se obhaja letos shod katoliških štajarskih veljakov v Gradcu, brez razločka stanú, pa tudi njih rodú. Na tem shodu bi prišle pa reči v razprave, ki se tičejo verskega življenja in to zna vsakdo, da je in mora biti pri vseh enako, po zapovedih sv. katoliške cerkve. Na shodu bi bilo torej pač posvetovanje o tem, kako da se naj pozvdigne to katoliško življenje, povzdigne tudi v javnem svetu in recimo, da še stopi tudi v razmerje ljudstev, če že drugje ne, vsaj po zelenem Štajarji.

Nam ni bilo pri tem pismu druga na misli in smo ga deli torej, ne v koš, ampak na mesto, kjer ga lahko najdemo, kedar pride čas za to, da ga podamo tudi našim bralcem — izključljivo katoliškim kristijanom. To pa se izgodi sedaj prej, kakor smo se nadjali, kajti nekdo — ne vprašajmo veliko, kdo da je — nekdo je našel v tem pismu dlako ter ga je razglasil v „Slov. Narodu“, češ, da je nekako izdajstvo v njem za slov. ljudstvo. Da se torej naši bralci sami prepričajo, kaj da je na tem „izdajstvu“, podamo jim že dnes celo pismo od besede do besede. Tako-le se glasi: Mnogočastni g. dekan! Po vabilu, pridjanem temu pismu, bote izpoznali, iz kaciš namenov namerava v njem podpisani komité slavnih boriteljev za verska načela v deželnem zboru v Gradcu in v državnem zboru na Dunaji prve dni 1891 sklicati katoliški shod v Gradcu. Po naročilu tega komiteja je prišel dne 13. januvarija sem v Maribor prelat Alojzij Karlon poizvedet, bi-li se hoteli tega shoda vdeležiti tudi Slovenci, se vé, da le taki, ki so nemščine vešči, in izlasti še slov. duhovniki.

Namen te vdeležitve pa bi bil, da pokažejo štirski pri tem shodu v ljubezni zdru-

ženi katoliški Nemei in Slovenci očivestno pred svetom, kako lahko in naglo bi se vsepovsodi dosegla narodna sprava, ako bi se vse stranke resno povrnole h katoliškim nazorom o narodnosti; in da prav zato nam premila, pa ravno zdaj po krivo razumljeni narodnostni ideji na vse strani razjedena in razburjena Avstrija tako dolgo nepotrebne narodne sprave ne bode dosegla, dokler odločno od sebe ne vrže laži-liberalizma, ter se določno ne povrne k načelom katoliškim.

Na podlagi teh dogovorov vstanovil se je za štirske Slovence podpisani komité z namenom, da podpira Graški komité v pripravi shoda.

Zdaj gre pred vsem za to, da se za pridjano vabilo pridobi, kolikor mogoče, veliko podpisov veljavnih, določno katoliških mož; takó, da postane že vabilo samo po sebi sijajna demonstracija za narodno spravo na katoliški podlagi. Od nemške strani zaupa Graški komité pridobiti več, kakor 500 veljavnih podpisov. Zdaj je na tem, da tudi mi Slovenci s prav mnogimi podpisi pokažemo svoje prepričanje, da je resnična in stalna narodna sprava in nje posledica, enakopravnost narodna le mogoča na katoliški podlagi. Ni dvoma, da bode tako podpisano vabilo že samo po sebi napravilo najboljši vtis tudi po drugih deželah z narodno mešanim prebivalstvom. — Podpisi bi stali ondi, kjer se na vabilu bere poslednja vrsta: Die katholischen Gesinnungsgenossen.

Mnogočastni gospod dekan, blagovolite tedaj preskrbeti, da ta naš oklic s pridjanim vabilom nemudoma — vendar brez hrupa — kroži po vseh farah Vaše dekanije; in duhovni in svetovni, ki želé Bogu na čast in v blagor Avstrije, da se njih imena tiskajo na vabilu, naj podpišejo na tem oklicu svoja imena z dostavkom stana ali službe. Prosimo, da nam oklic skrajno in gotovo vrnete do konca januvarija. Primerno se nam dozdeva, zastran gospodov duhovnikov tukaj izrečno poudariti, da

se ne dela s tem oklicem nikomur sila. Naj po svojem prepričanju vsakdo ali podpiše ali ne podpiše; nasledkov iz tega za nj ne bode nobenih. Tudi se je pridjalo več oklicev v poljubno porabo.

Dogovorjeno je, naj se taki, da-si odločno katoliški narodnjaki, ne vabijo k podpisu, ki stojé v državnih ali deželnih službah; kajti utegnili bi jim taka javna izpoved katoliškega prepričanja pri sedanjih razmerah biti v gmotnem oziru na škodo.

V časnike naj se o tej zedeви ne piše, dokler „Grazer Volksblatt“ besede ne izproži in je pri nas ne povzame „Slov. Gospodar“ in „Südst. Post“. V edinosti je moč. Le v znamenji sv. križa je zmaga. Bodi Božja pomoč z nami in med nami!

V Mariboru, dne 16. januarija 1891. Načelnik Fran Kosar, prelat in kanonik starosta. Načelnikov namestnik Lovro Hrg, kanonik. Jakob Bohinc, župnik stolne cerkve. Dr. Ivan Križanič, bogosl. profesor, zastopnik konsistorija pri dež. šolsk. svetu. Dr. Iv. Mlakar, bogosl. profesor. Alojzij Haubereich, upravnik. Mih. Breznik, hišni posestnik. Ivan Baumann, graščinski oskrbnik.

Kdor to pismo prebere, mora se čuditi, da ga bere že dnes v našem listu. Ali bilo je, kakor smo že rekli, brati že v šte. 12. „Slov. Naroda“ v Ljubljani in kar se razume, koj na to v „Deutsche Wacht“ v Celji. Iz tega pa si razsodi tudi lahko, komu da je neljubo in komu da streže — recimo — človek, ki je kriv tega „famoznega čina“. Nam, mislimo, za dnes ni treba, da še kaj pristavimo. Sodba je v rokah naših katoliških bralcev,

Kdo je kriv, da so nam nemčurji na naših tleh gospodarji?

Od Ščavnice 2. januarija 1891.

Marsikateri bode zmigal z ramami, češ, kaj vem jaz to, drugi pa si bo mislil: tujcu, ki je iz „rajha“ ali pa v „rajh“ škili, je to prirodno, da mora konja tlačiti, liki lovske mu psovu, da jo raje za zajcem vdere, kakor za svinj; tretji pa si sopet kaj družega domišljuje o teh tujih srakah itd. Ali dragi bralec, nikar se preveč začuditi, ako ti povem, da smo le v preveliki meri pač mi Slovenci sami tega krivi!

Kako in s čem da mi tujca t. j. naše nemčurje v njih nam sovražnih namenih ter izpeljavi sploh podpiramo, marsikateri tudi ne vedé, hočem ti, dragi bralec, danes razjasniti, a prosim pa za to posluha, da ne bode moja beseda ostala „glas upijočega v puščavi!“

Prva je to, da med nami ni zaupanja; žal tudi sloga se lomi, marsikateri pač zaupa hinavskim besedam nam sovražnega srca nemčurskega, se daje rad vloviti na prijazne, nika-

kor pa odkritosrčne besede našega sovražnika, pri tem pa rad prezira brata Slovenca, ki ne pozna hinavščine, ter govori odkritosrčno! Marsikateri da se tako preslepiti, da vidi v hud. . . u angelja, posebno pa ob času volitve, bodi si v občinski, okrajni, deželni ali državni zbor. Takrat ti je nemčur prijazen, a misliš, da iz ljubezni do tebe? Ne, za svojo kožo! To prijaznost za teh par dnevo, ki jo tebi po sili kaže, to plača volilec, ako se je dal njemu preslepiti, dobro, kadar mu je potem on gospodar!

Hvala Bogu, na deželi je skoraj tem srakam pšenica odvetela, toda mesta in trge, te imajo pač še v „aržetu“, ako še je trg ali mesto tako oklopljeno s slovenskimi prebivalci. Tam so oni še neomejeni gospodarji ter delajo razne burke, podpirajo „šulverein“ in druge nam nasprotné ter nepotrebne zavode, na račun naš, t. j. na račun slovenskega denarja! Ali kako hočejo na naš denar računati, ko so vendar bogati ter imajo svojega do volje, zraven pa našega pó sili nikakor ne jemljejo, ker je to protipostavno? Ne, nikakor nam ga po sili ne jemljejo, zakaj saj njim ga nosimo sami tje, da se nam kar za hrbtom smejejo!

Da se o tem prepričava, stopiva torej, dragi bralec, kacic par deset let v preteklost, ter poglejva do danes, bodeva takoj videla, odkod imajo podporo naši nasprotniki po slov. mestih in trgih, da so toliko mogočni ter nas ob vsaki priliki lahko preganjajo in kaj naj storimo, da se to odpravi, ter naši nasprotniki ukrotijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Jabolčnica.

Spisal Fr. Matjašič.

(Daje.)

Francoska je dežela kjer je poljedelstvo najbolj razvito; kjer tedaj ljudje vže vejo, kaj in zakaj to in ono storijo, in kjer gospodarijo le s tem, kar njim prinaša najbolj dobiček. Naprava sadnega vina (jabolčnice in hrušeca) je na Francoskem tako važna, da so od 1. novembra 1888 do 2. januarija 1. 1889 v Parizu imeli izložbo jabolčnice (cidre) in hruševce (poire). K tej izložbi bilo je poslano pa fino vino raznih vrst in razne starosti, — v sodih in v steklenicah. Izložitelji bili so pridelovalci (Cultivateurs), in fabrikanti (Brasseurs). Prvi so kmetje, ki so izložili sadno vino, katero so pridelali sami; drugi so lastniki fabrik, kateri sadje od kmetov kupujejo, ter ga na vse mogoče različne načine uporabijo, — namreč presajajo za vino, sušijo itd. Ti fabrikanti vdelaajo toliko sadja, in napravijo iz njega toliko sadnega vina, da imajo fabrike, kakor pri nas

pivovarnarji ter se tudi v tisti meri obogatujejo.

Leta 1887 napravilo se je po celem Francoskem čez 13 milijonov veder sadnega vina. — V zadnjih desetih letih napravilo se je v isti deželi vsako leto povprek do 13 milijonov veder sadnega vina, leta 1879 pa celo blizo 40 milijonov veder. Naše cesarstvo ima bržkone ravno toliko sadjereji primerne zemlje, kakor Francoska, ali naprava sadnega vina je pri nas le še precej redka. Seveda na Francoskem, kjer pridelujejo toliko te pijače, imajo sadjerejo in vse, kar je ž njo v zvezi, drugače v časti in na skrbi, kakor naši kmetovalci. Vže pri sajenju sadnega drevja, večinoma sadé jablane, — pazijo na to, da se drevje ene vrste, in tako, katero en čas dozoreva, skupaj sadi zato, da je mogoče pri trgatvi sadje skupno obirati. Sadje, katero je namenjeno za prešanje, zložijo potem v kupe, da se tam ogreje in pri tem popolnoma izzori. Poskušnja je namreč učila, da popolnoma zrela jabelka imajo 12 odstotkov cukra, medtem, ko nezrela jabelka le samo do 6 odstotkov iste snovi zadržijo, in v gnjilih mnogokrat niti sledú po cukru ni več; gnjila jabelka ne morejo tedaj niti trpežnega, niti okusnega vina dati.

Francozje tudi ne otepljejo drevja pri bratvi tako, kakor se to še večjidel pri nas godi, z letvami in drogi! — dobro vedoč, da se s tem odbija in potere ravno tisto tenko vejevje, na katerem se nahajajo oni popki, ki bi imeli k letu cvesti in sad roditi. Če pa te odbijemo, bode prihodnjega leta mnogo manji! — Na Francoskem imajo tedaj droge, katerim so na koncu pritrjene kljuke: s temi kljukami stresajo veje, da zrelo sadje popada na zemljo. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 6. februarja v Gornjem Gradu. Dne 9. februarja na Dobrni, v Konjicah, v Lipnici, na Pilštanji in v Vidmu. Dne 10. februarja v Št. Juriji na juž. žel. Dne 12. februarja v Gomilicah in v Gradci. Dne 13. februarja v Vuzenici.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. (O pošti.) Nekateri dan dobim prav mnogo pisem iz pošte, ki pridejo iz raznih krajev. Vzajem enega v roko, pogledam, od kod da je, pa vidim poštni pečat „Laibach“. Kje je le Laibach? Gotovo ne na Kranjskem, ampak najbrž kje na Pruskem! Vzajem drugo pismo, na tem je poštni pečat „Cilli“ in kje je Celje ostalo? Tretje pismo „Franz“, kje je pa Vransko? in tako dalje. Tako že več let premišlujem, kadar pisma odpiram. Gori omenjenim poštnim uradom bi jih gotovo lahko več sto in sto še naštel na slo-

venskih tleh, ki le popolno nemško uradujejo in le popolno nemške pečate rabijo, ker slovenskih tako ni potreba! Rad bi vedel, kaj bi na Pruskem in Bavarskem Nemci rekli, ko bi tamkaj na poštnih uradih slovenske poštné pečate upeljali? Kaj bi rekli avstrijski Nemci, če bi jim kak ptuj jezik usilili? Čudno se mi zdi, da se brigajo naši narodni zastopniki za to ne malo važno stvar tako malo. Ali ostanemo na večne čase sužnji germanski? Gotovo vem, in sem prepričan, če bi naši narodni zastopniki prilično zahtevali slovensko uradovanje na poštnih uradih na naši zemlji ter odločno zahtevali, naj se upeljejo povsod slovenski, ali slovensko-nemški, ali vsaj nemško-slovenski poštni pečati, gotovo nam bode vlada to rada dovolila in dala. Znano je tudi, da nam višja poštna gosposka ni sovražna, ampak da se drži vedno 19. člena osnovnih postav. Žal, da za nas Slovence je ta člen pri mnogih uradih še koj le samo na papirji. Po tem potu se danes obrčamo na naše narodne slovenske deželne in državne poslance in jih prosim v imenu našega naroda, da storijo, kar je v njih moči, zakaj to gotovo ni nikakšna malenkost, ampak prav važna stvar. Gotovo jim bo celi slovenski narod srčno hvaležen za to, in tudi drugi naši slovanski bratje bi se gotovo tega malega napredka z nami radovali. Toraj le na delo! V slogi je moč. Ciril.

Iz Čadrama. (Ljudsko štetje) v obeh naših občinah: Oplotnici in Ugovci ali Okoškem se je v prvih 14 dnevih tega leta končalo in po tistem ima Oplotnica 2350 prebivalčev, Okoško pa 560. Največja iz med vseh naših vasi je Oplotnica sama, kajti ona ima 110 hišnih števil in 709 ljudi, ter je višja in lepša ne le kakor Lemberg, ampak kakor še mnogo drugih trgov. Zato je pa tudi v narodnem oziru središče naših nasprotnikov. Od zadnjega štetja leta 1889 bi bila po tem štetji Oplotniška občina le za 123 ljudi narastla. To pa menda in čisto resnično in dobro sešteto, ako se premisli, da je v zadnjih 10 letih po oznanilih novega leta den bilo v naši župniji 219 ljudi več rojenih, kakor jih je pomrlo. Po starosti bila je na prvem mestu neka udova Katarina Brauchat, rojena Avstrijanka, ki je pri naših fužinarh bila dolga leta in je bila rojena 5. novembra 1797, edina naše župnije iz prejšnjega stoletja, ali je že 24. januarja umrla, dotlej je bila najstarejša iz vseh, ki so v tem stoletju umrli. Če je tudi zdrav naš kraj, dočakal je v tem času le neki kmet Tomaž Juršnik v Lačnigori 117 let in je umrl 22. decembra 1829, druga je bila udova Katarina Werner, mati nekega kneževskega nadlogarja Benedikta, ki je 26. aprila 1859 umrla 100¹/₂ leta stara, za tema ste dosegli ženi Barbara Jelen, umrla 6. febr. 1816 in Marija Štrnad, umrla 22. febr. 1828 96 let,

potem 3 možje Jakob Mušič umrl 26. januarja 1813, Matija Tajniker umrl 5. nov. 1827 in Peter Capl umrl 16. junija 1836 95 let in na 8. mestu je imenovana Katarina z 83 $\frac{1}{3}$ leta, 9. Matija Ozimič umrl 26. septembra 1880 z 92 $\frac{1}{2}$, 10 Martin Lanegger umrl 22. marca 1882 in 11. Jakob Bučar umrl 21. marca 1823, 92 let 12. Marija Glabus umrla 23. julija 1859 91 $\frac{1}{2}$; 13. Juri Dobrovšek umrl 25. novembra 1828 z 91 leti; potem zadnjič še 4 z 90 leti in sicer Boštjan Breznik umrl 29. oktobra 1801, Anton Lenartič umrl 19. junija 1807, Simon Juhart umrl 1. avgusta 1885 in Apolonija Doberšek umrl 5. julija 1890. Iz tega se vidi, da pri nas, čeravno jih veliko dočaka prave starosti, vendar-le v 6 letih eden 90. in v vsakih 50. letih komaj eden 100. leto preživi, kratko je torej zdaj sploh človeško življenje. K. Oplotniški občini je pripisanih tudi okoli 560 prebivalcev Zreške, Sv. Kunigunske in Kebejske župnije, kateri nas v narodnem oziru nikoli niso podpirali, misleč, da morajo s tistimi potegniti, katerim dajejo priložnost k dobičku pri lesni ali drugi barantiji, kar ni ne modro ne krščansko. — Živali se je v Oplotniški občini naznanilo 35 konj, 1121 goved, 64 koz, 514 ovac, 1104 svinje in 200 čebelnih panjev. — V narodnem oziru je na knezovi steklarni več nemških delavcev, pa tudi drugi so se gotovo med posilinemce zapisali, kar že nemški napisi pričajo in nemške barve našega zdajšnjega poglavarja v Oplotnici, drugi smo pa čisti Slovenci.

Iz Ljutomera. (Raznoterosti.) Kaj ne, g. urednik, da je to junaško delo? — Nam Ljutomerskim okoličanom, kateri hodimo v Ljutomer k službi božji, je, kakor vsaki den, tako tudi v nedeljo čitalnična soba odprta, da se nas tam polno zbere in imamo tam časnike, se ve, da v obilici razpoložene. Dneva 25. prosinca pa smo našli le polovico Vašega lista „Gospodarja“ štev. 4. Prve štiri strani so bile pa odčesnjene. Kaj neki to pomeni, smo se popraševali, in na to smo odgovor dobili da so „nemškutarji“ to storili in to zato, ker je bilo, kakor Vam je znano in vsakemu čitatelju, tam nekaj prav lepe resnice iz Ljutomera. Potem še poizvemo, da je iz gostilne g. Vaupotiča bil celi list odnesen. Kaj misli kedo, je-li bilo to dobro ali ne? — Jaz pravim in tudi druge sem slišal, da je to prav dobro delo bilo za Slovence. Ljutomerski naročniki Vašega lista so svoje liste drugim posojevali. Mi okoličani pa smo še stokrat boljše poizvedovali po štev. 4. in tako ga je dosti dosti več ljudi prebralo, kakor navadno. Mi okoličani, kateri smo tukaj na straži, hitro naznanimo kako novost okoličanom, saj imamo „telegraf“ in tudi „mašin“ in zdaj to vse hitro ide, na ti strani pač vam to dvoje jako koristi. Za to pa ne vem, kaj

bi? Ali bi napisal, da bi se tam na liste bolje pazilo, tedaj bi s tem kmetskemu ljudstvu škodoval, ker ne bi tako po listih segali, kakor takrat, kadar je kaj „odčesnjeno.“ In če ravno bodo pazko imeli, pa nič ne bodo opazili, ker imajo nemškutarji po štiri ali celo po šest oči. Toti vidijo nazaj in naprej. Tu mi pride na misel, kar se je enkrat pri nas zgodilo. Mati so se odpravljali sejat na polje in to je bilo pred štirimi leti, kadar še ni postava ciganom branila se potepati po Štirnem. Dve ciganici sta mater nadlegovali za jajca, meljo, zabel, meso itd. ena pa je kuruzo metala kuram in smuk, ena je že bila pod janko. Mati so bili bistrooka in so tirjali kokoš nazaj, pa niso nič dobili. Še le precej daleč od hiše se je kokoš izmuznila izpod janke in je sfrčala domú. Prosim Vas tedaj, g. čitalničarji, le pustite, naj se češejo listi, saj ni nikake škode, temoč le korist, imeli bi pa prazno skrb. Kar pa se tiče „Südmarka“ v Ljutomeru, je pa le toliko, da so nemškutarji nekšne zvezde dobili, saj nemškutar vsaki more nekaj imeti.

Iz Veržeja. (Zima, štetje ljudi.) Hitro, ko je jesen podala roko v slovo, že je stala zima pri durih, ter trkaje na nje je naznanjala svoj prihod in nam zapovedala: „na klop, za peč!“ Mi pa jo ubogamo. Čeravno ne moremo dela zunaj hiše opravljati, najdemo ga dovolj v hramu in pri živini. Sneg je 65 cm. visok. Enakega je še malo mlajših oči našega kraja videlo. Deroča reka Mura je zamrznjena v led. Ali to nas ne skrbi veliko, ker je zimski čas. Plašimo se le nekoliko pregovora, ki pravi: „če dolgo saninjec gre, se po malem kruh jê.“ Imejmo pa zaupanje, da se bode vse na dobro obrnilo.— V našem trgu se je pri letošnjem ljudskem štetju naštelo 634 prebivalcev; med temi „dva“ Nemca a ostali Slovenci. Za nekoliko duš se je naštelo manj, ko pred desetimi leti. Isto tako je bilo pri predzadnjem štetju. J. Osterc.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) [Dalje.] L. P. Braslovški 5 fl., dr. Jos. Serbec, odvetnik v Celji 10 fl., J. Frece, župnik pri Belih vodah 5 fl., Jož. Žičkar, župnik v Vitanji 2 fl., Jož. Muha, župnik v Skomru 2 fl., Presečnik Grega; kapelan v Braslovčah 3 fl., dr. Miroslav Babnik, odvetnik 5 fl., Lovro Baš, c. kr. notar 5 fl., M. Zavادلal, c. kr. profesor 5 fl., A. Kosi, c. kr. profesor 5 fl., J. Krušic, c. kr. profesor 5 fl., J. Detiček, c. kr. notar 5 fl., J. Krančič, mestni kapelan 1 fl., T. Wajda, c. kr. okrajni tajnik 1 fl., Boštjan Kregar, učitelj 1 fl., dr. J. Vrečko, odvetnik 1 fl., L. Vehovar, not. kandidat (vsi v Celji) 1 fl., Tomanič J. 4 fl., Špindler Anton, c. kr. zemlj. knjigovodja 1 fl. nadalje je g. Špindler poslal od sledečih gospodov nabrane zneske: dr. Gvidon Srebre 5 fl., dr. Fran Firbas 3 fl., dr. M. Schmirmaul 3 fl., Mat. Stoklas 2 fl., J. Dekorti, kaplan 2 fl.,

Ivan Munda 2 fl., Jos. Šetinec, odvetniški koncipijent 1 fl., Jos. Agreš 1 fl., L. Schwentner, trgovec 1 fl., And. Levak (vsi v Brežicah) 1 fl., Alojzij Šijanec, župnik v Negovi 2 fl., Jarnej Voh, župnik v Šmartnem v Rožni dolni 3 fl., Govedič Ivan, župnik v Šoštanji 5 fl., dr. Weingerl v Krapinskih toplicah 5 fl., Gaberc M., kapelan pri sv. Križi 5 fl., J. Javornik, tajnik v Šmariji fl., Simon Wutt, c. kr. davk. pristav v Šmariji, poslal je od sledečih nabrane vsote: Ivanc Martin, kanonik 1 fl., Štabuc Jarnej, kaplan 50 kr., Rotner Janez 50 kr., Skaza Fran, vele-3 fl., Anderluh Janez, okrajni načelnik 1 fl., Tanšič H., posestnik 1 fl., Lešnik Iv., trgovec 1 fl., Andrinek Fran, mesar 1 fl., Jagodič Karol, veleposestnik 1 fl., Kraus Karol, posestnik 1 fl., Vičar Alojzij 30 kr., Čuješ Vinko 20 kr., Tanšič Rudolf 50 fl. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da je visoka vlada na Dunaji zadela „v črno“, ko je razpustila drž. zbor, to se vidi sedaj najbolj, ko se vrše priprave za nove volitve. Nikoli se niso poprej vse stranke gnjetle okoli vlade v toliki meri, kakor sedaj. Skorej vsaka stranka pazi na migljaj vlade ter upa, da je ona v vrsti tistih, na katere se vlada ozéra. V prvi vrsti pa se trudi za to ustavoverna nemška, t. j. liberalna stranka in misli se, da stopi nje vodja, dr. pl. Plener, prav gotovo v prihodnje ministerstvo. Kar je pa najbolj čudno, je to, da išče tudi mlado češka stranka zavetja pri grofu Taaffe. To je v resnici vredno smeha in grof se ga zdržuje pač le težko, ko vidi, kaki možje da se rivajo njemu v obližje. — Na Štajarji ne bode pri volitvah posebnih sprememb, slov. poslanci in nemški konservativci dobé gotovo še svoje mesto v drž. zboru, iz liberalne nemške stranke pa je skorej vse eno, ali ostanejo stari ali pa pride kaj mladih mož na vrh: naši prijatelji niso bili prvi in ne bodo zadnji. — Slov. koroška stranka napenja vse sile, da dobi vsaj dva poslanca v prihodnjem drž. zboru in mi bi kaj dali za to, ko bi jim mogli v tem kaj pomoči. Ako vlada ne bode zoper nje, priborijo si, kakor bi bila pravica, Slovenci najbrž vsaj enega poslanca, ali pa se gane nemška konservativna stranka, vsaj v kmečkih volilnih okrajih, to še ni gotovo. — Na Kranjskem pa se kaže tudi v pripravah za volitve, da vam ljudje niso enih misli, čemú bi sicer bilo ravno sedaj nastopilo novo društvo na torišče, društvo, na čegar čelu so možje, katerih imena se večji del le beró, kedar je beseda „o preprih!“ Odbor drž. poslancev pa je vendarle izdal skupni volilni oklic, ter povdarja geslo: vse za vero, dom, cesarja. To nas nekaj tolaži in more biti ostane vsaj tokrat brez prepira.

— V Ljubljani bode brž tudi v novi volitvi grof Hohenwart izvoljen v drž. zbor. Grof je načelnik tistega kluba, v katerem so bili doslej tudi slov. drž. poslanci. — Na Primorji se vrše volitve dne 4. marcija iz slov. kmečkih občin. — Grof Coronini, zmeren Italijan, je dal 100 fl. v podporo slov. ljudske šole v Gorici. Vzdržuje jo društvo „Sloga“. — Pri sv. Ivanu, v okolici Trsta, se je osnovalo slov. bralno društvo, v Nabrezini pa se snuje podružnica sv. Cirila in Metoda. — Na Hrvaškem, v Vitrovici, se dela v novem času vino „šampanjec“ t. j. tako, ki kipi, ko se nalije. Za tamošnje ubogo ljudstvo bilo bi dobro, ko bi se to vino kupovalo v velicem, kajti tako bi ljudje svoje vino v denar spravili dražje, kakor doslej. — Škof Strossmayer je prišel na novo v zamero pri Madjarih, ker noče brati madjarskih listov. Se ve, da je to velika pregreha.

Vunanje države. Iz krogov, ki poznajo razmere sv. Očeta Leona XIII., sliši se, da jim vrača v novem času francoska vlada prav neljubo podporo, ki je daje republiku tudi katoliško duhovništvo na željo sv. Očeta v Rimu. No na republiko se toraj naj kdo zanese! — Iz Rima je prišla nepričakovana novica, da je Crispi in njegovo ministerstvo odstopilo. Crispi se je prevzel ter je mislil, da se mu mora vse klanjati, toda v drž. zboru so mu pokazali, da ne marajo več za nj. Kdo pa prevzame njegovo mesto, še ni znano, najbrž Zanardelli ali pa Saracco. Nam ni žal za Crispija, ne damo pa tudi veliko na moža, ki stopita najbrž na njegovo mesto. — V Portugalu ali Luzitaniji so imeli v mestu Oporto punt ali ustajo, toda hitro so jo zatrli. Razume se, da so bili ustaji republikanci na čelu. — Od tega, da je Crispi odstopil, upa francoska republika, da stopi poslej Italija z njo v ožje prijateljstvo. To je mogoče ali poprej mora razpasti tripelalijanca Italije, Avstrije in Nemčije. — V Brüsselu, glavnem mestu Belgije, so se bili vojaki vzdignili zoper to, da jim vlada ni dovolila odpusta, kakor ga je nekaterim drugim. Sedaj pa jih čaka zato, ne odpust, pač pa zapor. — Kakor trdi Parnell, dobi irski drž. zbor pravico do tega, da razreši vprašanje, čija da bodo zemljišča. Najbrž bode jih odkupiti od graščakov, pa tako, da odkupnina ne bode previsoka in še mogoče kmetom jo doplačati. — V nemškem vojaštvu je tudi prememba in sicer pri generalnem štabu. Načelnik te sila imenitne naprave, grof Waldersee je prosil pri cesarji slová in ga je, vsaj za to službo, izprosil. Pravijo, da ga cesar Viljem ni rad pustil iz te službe. — V Rusiji so pač najbolj veseli slova Crispija, kajti sedaj upajo, da razpade tripelalijanca, ki je Rusiji prav na poti, da si nima za to uzroka. — Tudi v Srbiji se nekaj ministrov odslavlja in sicer je od-

stopil minister notranjih zadev dr. Gjaja. On je bil edini katolik, drugi so pa staroverci, zato je pa bil njim tudi „trn v peti.“ — Če ni roparjev, pa se naredé — v Turčiji, to se pravi, da je ondi prav nevarno za življenje, posebno v goratih krajih, kjer je prostora dovolje za skrivališče raznih potepuhov. — V Afriki so Nemci že blizo siti svojih tamošnjih naselbin, vsaj kancelar Caprivi misli, da so te naselbino predrage, koristi pa od njih ni za državo nobenih. — Republiko Brazilijo, v južni Ameriki, pripoznala je že bojda tudi naša Avstrija, kaj pa sicer tudi hoče! — V republiki Chili še trpi dalje ustaja in ne bo je še konec, dokler se predsednik ne odpové svoji službi. Doslej pa še ne misli na to, kajti kdo se loči rad od časti, „od službe, ki nese!“

Smešnica 6. Priprost hlapec žene po cesti par volov. Ko pride do mitnice, popraša ženo, ki pride denar pobirat: „Koliko je za-nju plačati?“ Žena: „Dva solda od vola“. Hlapec: „Nič manj?“ Žena: „Naj pa bo, vse skup 4 solde; za tretjega nič ne računim“.

Razne stvari.

(Od c. kr. vlade.) Iz c. kr. vlade na Dunaji je stopil minister za drž. finance, dr. pl. Dunajevski. Prosil je slova vsled bolehanja in Nj. veličanstvo svitli cesar mu je podelil veliki križ reda sv. Štefana ter ga imenoval za uda gosposke hiše v drž. zboru. Naslednik mu je dr. Emil Steinbach, doslej načelnik v pravosodnjem ministerstvu.

(Drž. volitve.) Te dni se snide, kakor se čuje, več slov. zaupnih mož iz vseh volilnih okrajev ter določi, koga da naj „Slov. društvo“ priporoča volilcem za drž. poslanca izmed kmečkih in mestnih volilnih skupin na slov. Štajarji. Ni dvoma, da bo de potem njih izvolitev sijajna, v resnici znamenje za to, da stoji vse slov. ljudstvo za njimi, za svojimi poslanci.

(Shod volilcev) na Slatini 2. t. m. bil je izredno številno obiskovan. Dosedanji državni poslanec dr. Gregorec je svoj program razjasnjeval po besedah: vse za vero, dom, cesarja. Glavne točke programa so: izvrševanje sklepov storjenih na shodu slovenskih poslancev v Ljubljani, organizacija kmetov za obrambo svojih koristi v kmetiskih zbornicah, verska narodna šola. Navzoči so programu popolnem in navdušeno pritrjevali.

(Iz Ljutomera) piše se nam: Nekaj časa se že opazuje, da se časniki Ljutomerske čitalnice, kakor „Südst. Post“ in „Slov. Gosp.“ trgajo in kradejo po osebah, ki so neki „nemški gospodi“. Kdor zasači takega gospoda pri imenovanem delu in ga naznani čitalnice predsedniku, dobi od zadnjega darilo po 5 fl.

(Veselico) priredi bralno društvo v Jarenini dne 8. svečana v gostilni g. Martina Cvilaka. Na vspredu je: 1. Nagovor predsednikov. 2. „Slovan na dan“, mešan zbor. 3. Govor o sadjarstvu. 4. „Rožici“, mešan zbor. 5. Šaljiva srečka. 6. „Bledi mesec“. 7. Igra: „Svoji k svojim“. 8. „Pri zibeli“, mešan zbor, potem je prosta zabava. Vstopnina 20 kr. Začetek zabave ob $\frac{1}{5}$ uri.

(Prošnja.) Ker pride vse na to, kaka da se izvolijo v kmečkih volilnih skupinah volilni možje, zato prosimo rodoljube, da pridejo vsi k njih volitvi, naj se vrši le-ta v katerem koli času. Pri teh volitvah pride v časih vse na eden glas in če ga ni, potem imajo nasprotniki veselje in to na dolgih šest let. V teh pa se izgodi lahko veliko in če niso pravi poslanci, na veliko škodo slov. kmeta.

(Imenovanje.) Iz Dunaja se nam poroča, da je g. Adalbert Levičnik, sekcijski svetotovalec v pravosodnjem ministerstvu na Dunaju, dobil mesto svetovalca na c. kr. dež. nadsodnišči v Ljubljani.

(Slov. pevsko društvo.) Lepo je delovanje „slov. pevskega društva“, čegar odbor je na Ptuj, in zato se priporoča, naj ga vsi gg. pevci na slov. Štajarji podpirajo, kolikor je mogoče. Sedaj pošilja društvo pesmi svojim udom, da se jih naučijo do prihodnjega obč. zbora. Kje pa da se vrši letos ta zbor, to se določi in naznani udom o svojim času.

(Dijaško semenišče.) Na svečnico so imeli v dijaškem semenišči v Mariboru malo zabavo, obstoječo iz petja, govora, godbe in gledališke igre. Mil. knezoškof, preč. korarji stolne cerkve, ravnatelj c. kr. gimnazije, več profesorjev in precej č. duhovščine iz mesta so počastili mlade umetnike s tem, da so jih prišli poslušat. Mil. knezoškof so jih na konci pohvalili ter izrekli njim svoje veselje nad tem, da se kaže pri njih „pobožnost, ki je za vse dobra“, pa tudi veselje do umetnosti, ki krepi um ter lepo blaži srce mladeniča, posebno pa še tedaj, ako se pripravlja za duhovništvo.

(V korist) družbi sv. Cirila in Metoda je nabrala vesela skupina Hajderjeve gostilnice v Brežicah svoto 10 gld.

(Prepozno) smo dobili tovnaj naznanilo „gospodarskega društva“ pri sv. Lovrenci v slov. gor. in „bralnega društva“ v Ribnici. Obe društvi ste imeli na svečnico letno zborovanje svoje.

(Železnica.) Okr. zastop v Celji je sklenil, da plača skozi pet let po 4000 gld. v deželno kaso, ako dež. odbor izpelje železnico iz Celja do Velenja. Se ve, da dobi okraj ta denar nazaj, ako se kedaj proda železnica državi ali preide, kakor že koli iz dež. oblasti. Čudno, da pri tako imenitni obravnavi nemških (!) zastopnikov ni bilo navzočih.

(Šolstvo.) V petek, dne 23. januarija je umrl g. F. Kranjčič, učitelj na okoliški šoli v Ptuji, v 24. letu svoje dobe. Doma je bil iz Špihlje pri Ptuji. Naj počiva v miru!

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali č. gg.: Šijanec Anton, kaplan v sv. Jurija 4 fl., gsdč. Zofija Magdič v Ormožu 3 fl., neimenovana 12 fl., Tomažič M., kaplan pri sv. Ilji 1 fl., Šoštarič Ferdo, kaplan pri sv. Lenartu 2 fl., Kralj J., župnik v Puščavi 2 fl., Kunej Iv., župnik v Dobovi 3 fl., Kostanjevec Jož., kaplan v Dobovi 1 fl., Bosina Jan., dekan v Kozjem 10 fl., Ferkove ustanove obresti 4 fl., Zelenik Jož., profesor 20 fl., Keček A., kaplan v Trbovlje 2 fl., vesela družba 1 fl. 32 kr., Šket Dav., župnik v sv. Rupertu 5 fl. Bog plati!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Greg. Hrastelj, kaplan v Hočah, pride za kaplana v Slivnico, č. g. Jože Ilešič, kaplan pri sv. Petru v Radgoni, pride za I. kaplana v Hoče in č. g. Fr. Bratkovič, kaplan v Leskovci, pojde na njegovo mesto k sv. Petru v Radgoni, Kaplanija v Leskovci ostane za čas prazna.

Loterijne številke:

Gradec 31. januarija 1891 3, 7, 40, 21, 82
Dunaj " " 88, 42, 73, 48, 10

**Velika žganjarija R. Wieser-ja
v Hočah (Kötsch)**

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 32

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

snažnih tropin

kupi vsako mero 15

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Naznanilo.

Spretnega orgljarskega pomočnika sprejme takoj z ugodnimi pogoji

Franc Goršič,
orgljarski mojster
v Ljubljani.

2-3

Društvena tiskarna v Celji.

Udano podpisani usojam si slavnemu občinstvu, cenjenim pisateljem in založnikom, trgovcem, podjetnikom, duhovnikom in učiteljem itd. svojo popolno novo, z vsemi modernimi pripravami založeno tiskarno toplo priporočati za napravo tiskovin vsake vrste. Cene primerne. Delo fino, okusno, po najnovjih uzorcih. Postrežba točna.

Ob enem tudi vabim k nakupovanju papirja, pisalnega orodja, mašnih knjig itd., vse po zelo nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

Dragotin Hribar
v Celji.

2-3

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloga blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

25-26

Razglas.

Podpisano ravnateljstvo „Posojilnice“ v Mariboru naznanja, da bode redni občni zbor posojilničnega društva, dne 22. svečana 1891 ob dveh popoldan v posojilnični pisarni s sledečim dnevnim redom:

- a) Poročilo nadzorništva o letnem računu;
- b) Sklepanje o porabi čistega dobička;
- c) Volitev ravnatelja in dveh členov ravnateljstva;
- d) Volitev nadzorništva;
- e) Razni predlogi.

Ob jednom se naznanja, da leži računski sklep za deveto upravno leto 1890 tukaj ob splošni pregled, vsem p. n. društvenikom.

Posojilnica v Mariboru, dne 3. febr. 1891.

Za odbor:

Dr. B. Glančnik,
predsednik.

1-2

Izšlo je ravnokar v drugem natisu:

„Petnajst Obhajilnih Pesem“

za mešan zbor, zložil Ig. Hladnik, op. 14, ter se dobé zopet pri častitem gosp. Fr. Norbert Gregl-nu v frančiškanskem samostanu v Nazaretu. Cena jim je 50 kr. Da je prva izdaja tako hitro pošla, spričuje, da je skladatelj zadel pravi slog, ter se lepe pesmi še bolj priporočajo.

1-2

Obstoji od leta 1876.
Jožef Kregar, mizar

25 Gosposke ulice v Mariboru Gosposke ulice 25
priporoča p. n. plemstvu in visoki gospodi

veliko zalogo pohištva lastnega pridelovanja za spalnice, obednice in salone
po najnižji ceni, pri solidni postrežbi.

Na zahtevanje napravim tudi pohištvo
po načrtu in za vsaki stan. 10-14

Ceniki in nariski po zahtevanji brezplačno in franko.

Izučen vinorejec,

ki je tudi zmožen oskrbovati celo gospodarstvo pri kaki graščini, išče službe. Naslov pové uredništvo tega lista. 2-3

Službo ekonomu, sadjarja ali vrtnarja išče, izšolanec kmetijske, vinarske in sadjarske šole, z 2letno prakso in najboljšimi spričali, star 22 let, ter slovenskega, deloma tudi nemškega jezika zmožen. Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravnštvo tega lista. 2-2

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča več tisoč po nizki ceni Jože Janežič na Bizeljskem pri Brežicah. 20-25

Razglas.

Jaz podpisani **Franc Mulec**, posestnik v Črešnjevci, okraja Radgonskega na Spodnjem Štajarji sem svoja poslopja zavaroval po g. okrajnem agentu **Gottfried Antauer-ju** v Radgoni pri

ces. kralj. privilegovani avstrijski zavarovalnici

„Donau“ na Dunaji

in izplačalo mi je to društvo celi znesek za škodo po požaru v mojo največo zadovoljnost in točno tako, da to domačo zavarovalnico „Donau“ lahko vsem posestnikom priporočam.

V Črešnjevci, meseca decembra 1890.

Franc Mulec, l. r.

Pravnost podpisa in zadržaja potrjuje:

Županstvo:

(L. S.)

F. Wratschitsch, m. p.
občinski zastopnik.